

Republika e Kosovës
Republika Kosovo-Republic of Kosovo
Kuvendi - Skupština - Assembly

Zakon br. 03/L- 019

**O PROFESIONALNOM OSPOSOBLJAVANJU, PREKVALIFIKOVANJU I
ZAPOŠLJAVANJU OSOBA SA OGRANIČENIM SPOSOBNOSTIMA**

Skupština Republike Kosovo,

Na osnovu člana 65.(1) Ustava Republike Kosovo;

Konstatujući da univerzalnost, neodvojivost, medjuzavisnost i povezanost svih osnovnih prava i sloboda čoveka i potrebe lica sa ograničenim sposobnostima da bih one zagarantavalo bez diskriminacije.

Sa ciljem unapredjenja socio-materijalne pozicije i integrisanje u svakodnevni život Osoba sa Ograničenim sposobnostima;

Sa ciljem pravilnog sprovođenja osnovnih principa i univerzalnih prava u radnom odnosu;

Usvaja

ZAKON
**O PROFESIONALNOM OSPOSOBLJAVANJU, PREKVALIFIKOVANJU I
ZAPOŠLJAVANJU OSOBA SA OGRANIČENIM SPOSOBNOSTIMA**

POGLAVLJE I

OSNOVNE ODREDBE

Član 1.
Oblast delovanja

Ovim zakonom određuju se prava, uslovi, način profesionalnog osposobljavanja, prekvalifikovanja i zapošljavanja osoba sa ograničenim sposobnostima, za njihovu integraciju na otvorenom tržištu rada po opštim i posebnim uslovima određenim u primenjivim zakonodavstvima.

Član 2. Cilj

Svrha ovoga zakona je zakonska i institucionalna podrška za osposobljavanje, prekvalifikovanje, podsticanje i profesionalno pripremanje za odgovarajuće zapošljavanje lica sa ograničenim sposobnostima, oslanjajući se na principima i tretmanu ravnopravnih mogućnosti, obuhvatajući i mogućnosti polova.

Član 3. Definicija

Upotrebljeni izrazi i skraćenice, koje se povezuju sa razmatranim predmetom i regulisanjem ovog zakona imaju sledeće značenje i smisao:

„Ograničena sposobnost“ je ograničenje pristupa i običnih aktivnosti u svakodnevnom životu jedne osobe, kao posledica fizičkog, čulnog ili mentalnog oštećenja, koja njega sprečavaju da učestvovuje u svakodnevnim redovnim aktivnostima.

„Lice sa ograničenim sposobnostima“ jesu ona lica koja imaju dugoročna fizička, mentalna, intelektualna ili čulna oštećenja, koja u sudelovanje sa raznim preprekama, mogu sprečiti njihovo potpuno i efikasno učešće u društvu u ravnopravnim osnovama sa ostalima.

„Kategorije lica sa ograničenim sposobnostima, kao posledice oštećenja“ su: ratni invalidi, civilni invalidi rata, invalidi rada, osoba rođena sa fizičkim, mentalnim ili čulnim smetnjama i osoba koja je zbog nesreće ili bolesti ima fizičke, mentalne ili čulne smetnje.

„Osposobljavanje i prekvalifikovanje“ je preduzimanje mera i aktivnosti na organizovan način od strane odgovornih institucija, i drugih institucija za reedukaciju lica sa ograničenim sposobnostima, sa ciljem omogućavanja pronalaženja jednog odgovarajućeg posla i osposobljavanje za svakodnevne aktivnosti lica sa ograničenim sposobnostima.

„Stručno osposobljavanje“ je osnovni proces za izgradnju i poboljšanje kapaciteta kako bih obezbedio i održao kvalitetan rad, da bi se unapredio od jednog radnog mesta u drugo, i za suočavanje za tehnološkim promenama i uslovima tržište rada. Stručno osposobljavanje ostvaruje se preko raznih kurseva koji se organizuju od strane Centara za Stručno Osposobljavanje, uglavnom za nezaposljene, utvrdjenim ovim zakonom.

„Komisija za ekspertizu“ je ekipa sačinjena od medicinskih eksperta osnovana od strane dotičnih autoriteta, sa ciljem utvrdjivanja i procene stepena ograničene sposobnosti kod neke osobe.

„Uskladebist sredine“ podrazumeva preduzete mere sa ciljem osiguravanja jedne slobodne sredine, bez prepreka i barijera različitih priroda.

„Pomoćna sredstva“ su sredstva koja koriste osobe sa ograničenim sposobnostima, sa ciljem prevazilaženja prepreka koje ograničavaju njihovo učestvovanje u svakodnevnim aktivnostima.

„Odgovarajući rad“ podrazumeva rad koji izvršava osoba sa ograničenim sposobnostima u skladu sa njegovim fizičkim, čulnim ili mentalnim mogućnostima kao i dotičnih kvalifikacija dobijenih tokom specijalnog školovanja ili profesionalne rehabilitacije.

„Specijalna škola“ je posebna škola koja radi i deluje u okviru obrazovnog sistema izgrađena za osobe sa ograničenim sposobnostima.

„Trener“ je profesionalna osoba radn sertifikirana, spremna i zadužena za pružanje pomoći na osposobljavanje i profesionalno prekvalifikovanje osobe sa ograničenim sposobnostima, u skladu sa zahtevima iz radnih mesta na otvorenom tržištu rada.

„Specijalna edukacija“ podrazumeva, obrazovni sistem prihvaćen od strane odgovornih obrazovnih organa za dopunu potreba osoba sa ograničenim sposobnostima.

„Profesionalno osposobljavanje i prekvalifikovanje“ podrazumeva sve aktivnosti koje imaju za cilj obezbediti znanje, osposobljavanje i novo iskustvo za potrebno osposobljavanje, za efikasan rad unutar profesije koju je ranije obavljao, pre ograničene sposobnosti, ili prekvalifikovanje za jednu novu profesiju koju može uspešno obavljati.

„Centar za profesionalno osposobljavanje, prekvalifikovanje i zapošljavanje“ je institucija u svojstvu pravne osobe koja se bavi koordiniranjem, menadžiranjem i upravljanjem profesionalnog osposobljavanja, prekvalifikovanja i podsticanjem zapošljavanja lica sa ograničenim sposobnostima.

„Asistent“ je neophodna osoba, bez kojeg lice sa ograničenim sposobnostima ne može biti osposobljeno ili prekvalifikovano za rad, ili da zasniva radni odnos.

„Zaštitna radionica“ je preduzeće koje se osniva sa ciljem ponude odgovarajućeg rada i zapošljavanja, u mestu i prostoru sa odgovarajućom opremom za osobe sa ograničenim sposobnostima.

„Centar za rad“ je mesto specijalizovanih radova koji zapošljava osobe sa ograničenim sposobnostima, koje se ne mogu zaposliti ili zadržati posao, po opštim i posebnim uslovima u Zaštitnoj Radionici.

„CSO“ su centri za stručno osposobljavanje.

„CRZK“ su centri za rehabilitaciju i zapošljavanje na Kosovu.

„MRSZ“ je Ministarstvo rada i socijalne zaštite.

„RCZ“ su regionalni centri zapošljavanja.

„OKZ“ su opštinske kancelarije zapošljavanja.

POGLAVLJE II

RADNI STATUS

OSOBA SA OGRANIČENIM SPOSOBNOSTIMA

Član 4.

1. Zavisno od statuta i realizacije prava, osoba sa ograničenim sposobnostima za rad je:

1.1. osoba sa ograničenim sposobnostima, korisnik finansijskih sredstava, koji realizuje prava i koristi iz zakonskih odredbi za socijalnu pomoć i penzije osoba sa ograničenim sposobnostima;

1.2. osoba sa ograničenim sposobnostima bez profesionalne pripreme za rad, koja realizuje pravo i dobit po odredbama penzisko invalidskog osiguranja;

1.3. osoba sa ograničenim sposobnostima, koja realizuje prava i dobit po zakonskim odredbama o zaštiti ratnih i civilnih invalida;

1.4. učenik uzrasta od petnaest (15) do osamnaest (18) godina, sa ograničenim mentalnim, fizičkim, psihičkim ili kombinovanim sposobnostima, u skladu sa primenjivim zakonskim odredbama o srednjoškolskom obrazovanju, obezbeđujući kome je to potrebno i jezik znakova za gluve osobe i Brajevo pismo za slepe;

1.5. mladi uzrasta od petnaest (15) do osamnaest (18) godina sa smetnjama u razvoju, koji realizuje pravo i dobit po zakonskim odredbama socijalne pomoći i drugih odredbi;

1.6. osoba sa ograničenim sposobnostima starija od osamnaest (18) godina koja pravo na osposobljavanje, prekavalifikovanje i zapošljavanje nije mogla da realizuje po zakonskim odredbama iz tačke 1. do 3. ovog člana.

Član 5.

Diskriminacija

1. Diskriminacija podrazumeva svaku razliku, izbacivanje ili davanje prednosti na osnovu rase, boje, vere, godišta, porodičnog stanja, političkog mišljenja, nacionalnog ili socijalnog porekla, jezika ili sindikalnog članstva, koja se sastoji na nepružanje ravnopravnih mogućnosti ili neravnopravno tretiranje u zapošljavanju ili u zanimanju.

2. Svaku razliku, izuzimanja ili davanja prednosti, u odnosu na jedno određeno radno mesto na osnovu određenih svojstva koja se traže za to radno mesto, se ne spodrazumeva kao diskriminacija.

3. Zabranjuje se svaka vrsta diskriminacije na osnovu ograničene sposobnosti i osobama sa ograničenim sposobnostima, garantuje se ravnopravna i efikasna zakonska zaštita prema svakom vidu diskriminacije u svim situacijama.

POGLAVLJE III

PROCEDURA PROCENJIVANJA SPOSOBNOSTI ZA RAD ZA OSOBE SA OGRANIČENIM SPOSOBNOSTIMA

Član 6.

1. Smanjivanje sposobnosti za rad za osobe sa ograničenim sposobnostima prema st. 1, 2, 3. i 6 člana 4. ovog zakona u prvom stepenu, utvrđuje stručna komisija za ekspertizu, koja radi i deluju u okviru nadležne regionalne kancelarije Departmana MRSZ.

2. Prvostepeno smanjivanje sposobnosti za rad za Osobe sa ograničenim sposobnostima prema st. 1,2,3, i 6 člana 4. ovog zakona, utvrđuje stručna komisija za ekspertizu koja deluje u okviru nadležnog departmana MPAK.

3. Inicijativa za pokretanje postupka za priznavanje prava iz stava 1 ovoga člana, podnosi se podnošenjem zahteva od strane osobe sa ograničenim sposobnostima. U nemogućnosti za preduzimanja inicijative za pokretanje postupka od strane osobe sa ograničenim sposobnostima, inicijativu za postupak preuzima njegova uža porodica, zakonski zastupnik, njegov branjenik ili treća soba

4. Zahtev za pokretanje postupka za procenjivanje smanjenja ograničene sposobnosti za rad može se podneti na osnovu zahteva osobe sa ograničenim sposobnostima, člana uže porodice, njegovog zakonskog zastupnika ili njegovog staratelja.

5. Zahtevu se prilaže i potrebna dokumentacija o određivanju smanjenjene radne sposobnosti.

6. Podnosilac zahteva nezadovoljan rešenjem profesionalne prvostepene komisije, ima pravo žalbe kod drugostepenog organa pri MRSZ-u.

Član 7.

1. Ministarstvo Rada i Socijalne Zaštite u saradnji sa Ministarstvom zdravstva, sa posebnim podzakonskim aktom određuje stepen radne sposobnosti lica sa ograničenim sposobnostima.

2. Procedura apliciranja za određivanje ograničenih sposobnosti i poznavanje prava na osposobljavanje, prekvalifikovanje i zapošljavanje, reguliše se podzakonskim aktima donešenim od strane Ministarstva rada i socijalne zaštite.

3. U proceduri rešavanja za određivanja smanjenja radnih sposobnosti za osobe sa ograničenim sposobnostima kao i priznavanje prava na rad po ovom zakonu, primenjuju se odredbe Zakona o opštim administrativnim procedurama.

POGLAVLJE IV

PROFESIONALNO OSPOSABLJAVANJE I PREKVALIFIKOVANJE OSOBA SA OGRANIČENIM SPOSOBNOSTIMA

Član 8.

1. Osoba sa ograničenim sposobnostima ima pravo na profesionalno osposobljavanje i prekvalifikovanje po opštim uslovima određenim ovim zakonom. U određenim slučajevima, kada je potrebno zbog stepena, vrste i važnosti, osposobljavanje i prekvalifikovanje može se obaviti u jedinstvenim školama i drugim institucijama po planu i programu za profesionalno osposobljavanje i prekvalifikovanje.

2. Profesionalno osposobljavanje i prekvalifikovanje osoba sa ograničenim sposobnostima obuhvata ove mere i aktivnostima:

2.1. utvrđivanje mentalne sposobnosti za rad;

2.2. informisanje, profesionalno savetovanje i procenu profesionalne sposobnosti;

2.3. analizu tržišta rada, mogućnost zapošljavanja i uključivanje u radu;

2.4. procenu mogućnosti za osposobljavanje, prekvalifikovanje i izradu programa za osposobljavanje i prekvalifikovanje;

2.5. profesionalno osposobljavanje, dopunsku kvalifikaciju, ponovnu kvalifikaciju usavršavanja i održavanja radne i socijalne sposobnosti za period dok se ne zaposli;

2.6. informisanje i savetovanje u tehnološkom procesu tokom profesionalnog osposobljavanja za zaposlenje;

2.7. pojedinačne i zajedničke programe za napredovanje socijalnog rada i integracije u društvu;

2.8. profesionalno učenje, planiranje i primena odabrane tehnologije;

- 2.9. ppredloge savetnika o primeni različite tehnike i tehnologije u učenju i radu, uporedno s'procenom mogućnosti za njihovo sprovođenje;
- 2.10. tehničku pomoć, podršku, praćenje i procenu rezultata; kao i
- 2.11. obaveštenje i podršku za finansijske izvore.
3. Vremenski rok za profesionalno osposobljavanje i prekvalifikovanje zavisi od preostale radne sposobnosti, složenosti organizma i sprovođenja mera i aktivnosti.
4. Profesionalno osposobljavanje i prekvalifikovanje osoba sa ograničenim sposobnostima organizuje i menadzira Centar za profesionalno osposobljavanje i prekvalifikovanje Kosova.
5. Aktivnosti za profesionalno osposobljavanje i prekvalifikovanje se realizuju u obrazovnim institucijama, kancelarijama za zapošljavanje, Centrima za profesionalno osposobljavanje, i drugim pravnim licima koja ispunjavaju uslove za obrazovanje i profesionalno osposobljavanje, određena ovim i drugim primenjivim zakonima.

Član 9.

Osobna angažovanja za profesionalno osposobljavanje i prekvalifikovanje

1. Osoba sa ograničenim sposobnostima, na nezavisan način može doprineti svom profesionalnom osposobljavanju, prekvalifikovanju i zapošljavanju u ovim slučajevima:
- 1.1. staranjem o svom obrazovanju i profesionalnom osposobljavanju zavisno od ponudjenih mogućnosti, svojih sposobnosti i veština;
- 1.2. apliciranjem na javne konkurse zapošljavanja na radna mesta, kako je ispunjava predviđene uslove;
- 1.3. prihvatanjem ponudjenog posla i spremnošću izvršenja istog;
- 1.4. poštovanjem tehnologije tokom osposobljavanja i profesionalnog rada;
- 1.5. u saradnji sa lekarom, defektologom, psihologom, socijalnim radnikom, pravnikom, tehnologom i neposredno sa zavisnim radnikom o pitanjima osposobljavanja i profesionalnog rada;
- 1.6. sa opravdanim odobrenjem ponude ponudjene od strane poslodavca o zameni radnog mesta, tačnije određivanjem na druge adekvatne radove zbog prestanka potrebe ili nemogućnosti izvršenja dosadašnjih radova;

1.7. tokom profesionalnog osposobljavanja, po potrebi i nadoknadnoj kvalifikaciji? Ili sa dopunskom kvalifikacijom sa ciljem zadržavanja radnog mesta.

Član 10.

Vladine politike za profesionalno osposobljavanje

1. Vladine politike u odnosu na profesionalno osposobljavanje i zapošljavanje osoba sa ograničenim sposobnostima će obuhvatiti:

1.1. osposobljavanje, dopunsko profesionalno osposobljavanje i druge forme podrške za zapošljavanje osoba sa ograničenim sposobnostima;

1.2. načela, način delovanja i metode profesionalne pripreme koje se sprovode za kvalifikaciju ostalih lica, sprovode se u slučajevima lica sa ograničenim sposobnostima, do mere koje dozvaljavaju njegove sposobnosti;

1.3. moguće i potrebne mere da bi se kreirale i razvijale specijalizovane usluge profesionalnog osposobljavanja za osobe sa ograničenim sposobnostima, koje traže pomoć za nalaženje posla i unapredjenje na radnom mestu;

1.4. obrazovni plan i program po modulnom sistemu koji omogućava individualno osposobljavanje za osobe sa ograničenim sposobnostima;

1.5. zajedničko osposobljavanje osoba sa ograničenim sposobnostima sa drugima, u istoj prostoriji sa istim trenerima sa ciljem njihove integracije u društvo;

1.6. angažovanje institucija koje nude profesionalno osposobljavanje, da bi kreirali odgovarajuću fizičku sredinu za pristup bez poteškoća za osobe sa ograničenim sposobnostima;

1.7. osposobljavanje administrativnog i tehničkog osoblja institucija za osposobljavanje, prekvalifikonje i zapošljavanje, koji direktno rade sa osobama ograničenih sposobnosti.

POGLAVLJE V

USLOVI ZAPOŠLJAVANJA

Član 11.

Posebni i opšti uslovi zapošljavanja

1. Osoba sa ograničenim sposobnostima ima pravo na rad, integraciju na tržištu rada u opštim i posebnim uslovima odredjenim ovim zakonom.

2. Svaki poslodavac je obavezan da zaposli jedno lice sa ograničenim fizičkim sposobnostima na svakih pedeset (50) radnika.
3. Poslodavac koji ne ispuni obaveze iz stava 1. i 2. ovog člana, obavezuje se da za podsticaj zapošljavanja osoba sa ograničenim fizičkim sposobnostima plaća mesečni doprinos u budžetu Kosova u iznosu od jedan od sto (1%) iznosa minimalnih prihoda.
4. Pod opštim uslovima zapošljavanja se spozrazumeva, zapošljavanje osoba sa ograničenim sposobnostima na otvorenom tržištu rada.

Član 12.

Zapošljavanje na otvorenom tržištu rada

1. Organi državne administracije, poslodavci privatnog i javnog sektora kao i nevladine organizacije obavezuju se, da sa prilagodjenim uslovima rada zaposle osobe sa ograničenim sposobnostima.
2. Svaki poslodavac koji ima 24 zaposlena radnika, obavezan je da zaposli jednu osobu sa ograničenim sposobnostima, tačnije svaki 25 radnik određenog poslodavca.
3. Poslodavac koji ne ispunjava obaveze iz stava 1. i 2. ovog člana, obavezuje se da za podsticaj zapošljavanja lica sa ograničenim sposobnostima u budžetu uplati mesečni doprinos u visini od 1% od minimalne plate.
4. Zavisno od stepena i kategorija ograničenih sposobnostima, Ministarstvo Rada i Socijalne Zaštite sa posebnim podzakonskim aktom, regulisaće i odrediće odgovarajuća radna mesta za osobe sa ograničenim sposobnostima.

Član 13.

Osnivanje radnog odnosa

1. Osoba sa ograničenim sposobnostima osniva radni odnos potpisivanjem ugovora o radu, u skladu sa Zakonom rada, kolektivni ugovor i unutrašnjim aktom poslodavca.
2. Osoba sa ograničenim sposobnostima ima sva prava i obaveze po zakonu rada, kolektivnog ugovora, ovog zakona i ugovoru o radu.
3. Osoba sa ograničenim sposobnostima može raditi noću, izvan radnog vremena ili sa izmenjenim radnim vremenom, u skladu sa procenom profesionalne komisije, koja joj je odredila smanjenu radnu sposobnost.
4. Nosilac osiguranja zapošljavanja osoba sa ograničenim sposobnostima,

može se dogovoriti sa radnikom oko uslova rada i radnog odnosa, radnog vremena, trajanju rada, profesionalnog nadgledanja, pokrivanju troškova prilagodjavanja i visini tih troškova kao i i drugih odnosa rada.

5. Nosioc osiguranja zapošljavanja iz člana 18, paragraf 1,2 i 3 ovog Zakona ili drugo fizičko ili pravno lice, može se dogovoriti sa osobom ograničene sposobnosti, vezano sa prilagodjavanje uslova i radnog odnosa, radnog vremena, trajanju, profesionalnog nadgledanja, pokrivanju troškova za prilagodjavanje rada i visinu tih troškova kao i druge odnose rada.

Član 14.

Centar za osposobljavanje, prekvalifikovanje i zapošljavanje Kosova

1. Centar za profesionaln osposobljavanje, prekvalifikovanje i zapošljavanje Kosova je u nadležnosti Ministarstva za rad i socijalnu zaštitu.
2. Centar za profesionalno osposobljavanje, prekvalifikovanje i zapošljavanje Kosova je institucija osnovana radi osposobljavanja, prekvalifikovanja i podsticaj zapošljavanja lica sa ograničenim sposobnostima.
3. Finansiska sredstva za rad Centra osigurava osnivač, od uslužnih aktivnosti Centra, kao i od domaćih i stranih donacija.
4. Osnivanje zaštitnih radionica i radnih centara reguliše se posebnim podzakonskim aktom MRSZ.

Član 15.

1. Centar za profesionalno osposobljavanje, prekvalifikovanje i zapošljavanje osoba sa ograničenim sposobnostima angažuje se :
 - 1.1. za profesionalno osposobljavanje i prekvalifikovanje, po zahtevu tržišta rada odgovarajućeg za sve osobe sa ograničenim sposobnostima;
 - 1.2. za podizanje odgovarajućeg zapošljavanja osoba sa ograničenim sposobnostima, u skladu sa zaostalim radnim sposobnostima ;
 - 1.3. za razvoj programa, prakse i strategije za profesionalno osposobljavanje, prekvalifikovanje i podsticaj zapošljavanja soba sa ograničenim sposobnostima;
 - 1.4. za pravo i efikasno sprovođenje obrazovnog plana i programa za profesionalno osposobljavanje i prekvalifikovanje, utvrdjenim od trane Vlade Kosova;

1.5. za kreiranje podržavajućih projekta u odnosu na profesionalno osposobljavanje, prekvalifikovanje i zapošljavanje osoba sa ograničenim sposobnostima;

1.6. za istraživanje mogućnosti subvencija od strane različitih donacija, sa ciljem podupiranja samozapošljavanja osoba sa ograničenim sposobnostima;

1.7. za razvoj dotičnih tehnologija, vezano za osposobljavanje, obrazovanje i treniranje osoba sa ograničenim sposobnostima;

1.8. za kreiranje zaštitne radionice, radnog centra i drugih preduzeća, koje omogućavaju osposobljavanje, prekvalifikovanje i zapošljavanje osoba sa ograničenim sposobnostima; kao i

1.9. koordiniranje, menadziranje i administrovanje puno pitanja koja se povezuju sa osposobljavanje, prekvalifikovanje i zapošljavanje osoba sa ograničenim sposobnostima.

Član 16.

Evidencija o zapošljavanju osoba sa ograničenim sposobnostima

1. Evidenciju za zapošljavanje osoba sa ograničenim sposobnostima po odredbama ovog zakona vode kancelarije za zapošljavanje, po mestu stanovanja ovih osoba.

2. Način i pravila za vođenje evidencije utvrđuje podzakonskim aktom Ministarstvo rada i socijalne zaštite.

3. Poslodavac je obavezan da podnese kancelarijama za zapošljavanje sledeće podatke o osobama sa ograničenim sposobnostima koi su zaposleni kod njega/nje:

3.1. ime, prezime i adresu stanovanja;

3.2. datum zasnivanja radnog odnosa;

3.3. datum prestanka radnog odnosa.

4. Rok za predaju ovih podataka iz paragrafa 3 ovog člana, je za zaposlene koji se nalaze u radnom odnosu šesdeset (60) dana od dana stupanja na snazi ovog Zakona, dok, za nove zaposlenike kao i za prestanak radnog odnosa za osobe sa ograničenim sposobnostima, rok je trideset (30) dana od početka rada, odnosno dan prekida radnog odnosa.

Član 17.

Obaveze novog (tek osnovanog) poslodavca

1. Novi poslodavci, od momenta uzimanja dozvole za vršenje delatnosti, u roku od dvadesetičetiri (24) meseca su oslobođeni od obaveza vezano za zapošljavanje osoba sa ograničenim sposobnostima.
2. Poslodavac iz paragrafa 1 ovog člana, koji zahteva pomeranje roka nakon dvadesetičetiri (24) meseca vezano za obaveze za zapošljavanje osoba sa ograničenim sposobnostima, je obavezan da zahtev opravda na potanki način.
3. Kopiju rešenja koje donese odgovorni organ MRSZ-a, za odlaganje obaveza za prijem iz stava 2. ovog člana dostavlja se birou za zapošljavanje.
4. Poslodavci koji su osnovani i registrovani po zakonu, ali nisu obavezni da zapošljavaju osobe sa ograničenim sposobnostima prema stavu 2. člana 12. ovog zakona, mogu zaposliti ovu kategoriju na pogodne radove, i da realizuju stimulacije i beneficije predviđene ovim zakonom.

POGLAVLJE VI

BENIFICIJE POSLODAVCA ZA ZAPOŠLJAVANJE OSOBA SA OGRANIČENIM SPOSOBNOSTIMA

Član 18.

Finansiske beneficije u slučaju zapošljavanja

1. Poslodavac koji zapošljava osobe sa ograničenim sposobnostima, kao i osoba sa ograničenim sposobnostima koja vrši nezavisnu delatnost, pravo za carinske i poreske olakšice realizuje prema važećim carinskim i poreskim zakonima .
2. Za osobu sa ograničenim sposobnostima, sto odsto (100%) korisnik penzije za ograničenu sposobnost, penzija se daje za ličnu asistenciju za pomoćnika u radu (njegovog asistenta)

Član 19.

Materijalna stimulacija u novcu

1. Poslodavac, koji zaposli osobu sa ograničenim sposobnostima koja je nezaposlena, po zakonskim odredbama, osim poslodavca iz člana 11 ovog Zakona, ima pravo na stimulaciju u novcu.
2. Materijalna stimulacija u novcu, određuje se u visini obaveznih doprinosa na platu, određene obaveznim odredbama penziskog osiguranja, na osnovu obaveznog doprinosa isplaćenog za plate, određenim odredbama o zdravstvenom

osiguranju kao i obaveznog doprinosa isplaćenog za plate, određeno po zakonu, koje reguliše posredovanje u slučaju zapošljavanja i rava tokom vremena nezapošljenosti.

3. Zahtev za isplatu materijalne stimulacije u novcu, poslodavac predaje budžetu Kosova. Zahtevu se dodaje pro faktura materijalne stimulacije u novcu, sa podacima osoba sa ograničenim sposobnostima, i o uplaćenim doprinosima u plati za te osobe. Takođe, zahtevu se dodaje i kopija platnog računa za osobe sa ograničenim sposobnostima dok, prvi put i dokaz o zapošljavanju i preostaloj radnoj sposobnosti.

4. Poslodavac može da podnese zahtev za isplatu materijalne stimulacije u novcu na kraju meseca. Stimulacija u novcu plaća se trideset (30) dana od predaje zahteva sa potrebnim podacima.

5. Ovlašćuju se nadležni organi da objave način realizacije prava na materijalnu stimulaciju, kao i preko odgovornih upravnih organa poslodavca, da nadgleda regularnost obračunavanja stimulansa u novcu kao i verodostojnost dokaza.

Član 20.

Centar za profesionalno osposobljavanje, prekvalifikovanje i zapošljavanje Kosova, za uluge koje nudi osobama sa ograničenim sposobnostima, naplaćuje javne usluge u visini jednake kao za domaćinstva.

Član 21.

1. Za porezne, carinske i druge olakšice, Centar za profesionalno osposobljavanje, zaštitna radionica, radni centar i drugi poslodavci drže posobna računovodstva.

2. Osigurana sredstva od zarade koriste se samo za:

2.1. proširenje kapaciteta Centra za osposobljavanje i zapošljavanje osoba sa ograničenim sposobnostima;

2.2. otvaranje novih radnih mesta;

2.2. snabdevanje Centra sa novom tehnologijom; i

2.2. poboljšanje standarda osoba sa ograničenim sposobnostima.

Član 22.

Donacije za posebne destinacije

1. Centar za profesionalno osposobljavanje, prekvalifikovanje i zapošljavanje Kosova, zaštitna radionica i radni centar, može prihvatiti donaciju u finansiskim sredstvima i opremi.
2. Ako donacija jeste utvrdjeni Grant onda u okviru dogovora donator utvrđuje kriterijume, a ako nije opšti grant, kriterijume utvrđuje Vlada.
3. Donacije u finansiskim sredstvima se ne koriste za plate radnika, koje se po poreskim odredbama smatraju prihodom.
4. Donacije u finansiskim sredstvima i opremi, centar za profesionalno osposobljavanje i prekvalifikovanje, zaštitna radionica i radni centar, rukovode i odredjuju kao sredstva sa posebnom destinacijom.
5. Sredstva posebne destinacije se vode na posebnom računu.
6. Korisnici posebne destinacije iz stava 1. ovog člana, su obavezni da za svaku godinu, dostave finansiski izveštaj nadglednom organu za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje kao i donatoru.
7. Materijalna sredstva iz stava 1. ovog člana, koja nisu potrošena za destinaciju kao u stavu 2. ovog člana, prenose se u budžet Kosova i koriste se za profesionaln osposobljavanje, prekvalifikovanje i zapošljavanje osoba sa ograničenim sposobnostima.

POGLAVLJE VII

FINANSISKA SREDSTVA ZA ZAPOŠLJAVANJE OSOBA SA OGRANIČENIM SPOSOBNOSTIMA

Član 23.

1. Finansiska sredstva za zapošljavanje osoba sa ograničenim sposobnostima osiguravaju:
 - 1.1. državni organi administracije, poslodavci privatnog i javnog sektora, gde je ranije radila osoba sa ograničenim sposobnostima i gde joj je određena ograničena sposobnost za rad tokom radnog vremena, Udruženje poslodavaca i posloprimaoca, različite ovdašnje i međunarodne NVO, preko davanja različitih donacija, Osiguravanje ovih sredstava i odnosi između ovih subjekta, za subvenciju apošljavanja osoba sa ograničenim sposobnostima regulišu se posebnim dogovorima.

Član 24.

1. Finansiranje za osposobljavanje, prekvalifikovanje i zapošljavanje osoba sa ograničenim sposobnostima vrši se iz budžeta Kosova.
2. Budžet za profesionalno osposobljavanje, prekvalifikovanje i zapošljavanje osoba sa ograničenim sposobnostima menadzira i nadgleda Ministarstvo rada i socijalne zaštite Kosova.
3. Potrebna sredstva za osposobljavanje, prekvalifikovanje i zapošljavanje lica sa ograničenim sposobnostima obezbeđuju se iz Budžeta Kosova kao sredstva osnivača, sredstva posebnih doprinosa, neiskorišćena sredstva iz posebnih namena, ostala sredstva na osnovu zakona i drugih propisa, kao i donacija pravnih domaćih i stranih lica.
4. Prikupljena sredstva će se odrediti za:
 - 4.1. razvojne programe i unapredjenje, profesionalno osposobljavanje, prekvalifikovanje i zapošljavanje lica sa ograničenim sposobnostima;
 - 4.2. finansiranje institucija za profesionalno osposobljavanje, prekvalifikovanje i zapošljavanje;
 - 4.3. isplatu materijalne stimulacije u novcu;
 - 4.4. zajedničko finansiranje programa za održavanje zapošljavanja osoba sa ograničenim sposobnostima;
 - 4.5. za nova radna mesta za osobe sa ograničenim sposobnostima.

POGLAVLJE VIII

KAZNENE ODREDBE

Član 25.

(1) Novčanom kaznom za prestup od petsto (500) do dvediljade (2000) € kaznit će se poslodavac i drugo odgovorno lice:

- 1.1. koje vrši diskriminaciju u zapošljavanju po članu 5. ovog zakona;
- 1.2. koji ne plaća poseban doprinos , dok je bio pod obavezom da plaća po članu 12. ovog zakona;
- 1.3. koje se prema osobi sa ograničenom sposobnošću odnosi suprotno odredbama člana 13. ovog zakona;

1.4. koje ne dostavlja podatke o osobama sa ograničenim sposobnostima po članu 16. ovog zakona;

1.5. koje sredstva za posebne namene koristi za druge ciljeve i ne dostavlja ih u zasebni račun po članu 22. ovog zakona,

1.6. koje ne podnese godišnji finansijski izveštaj za sredstva posebne namene po stavu 6. člana 22. ovog zakona; kao i

1.7. koji u podbudzetski kod ne uplaćuje neiskorišćena sredstva posebnih namena po stavu 7. člana 22. ovog zakona.

Član 26. Nadzor

Nadzor nad zakonitosti sprovođenja ovog zakona i podzakonskih akata vrši Ministarstvo rada i socijalne zaštite.

POGLAVLJE IX

Član 27. Prolazne i završne odredbe

1. Poslodavci su dužni da unutrašnja akta kojima se uređuju radni odnos, usklade sa odredbama ovog zakona najdalje u roku od šest (6) meseci od njegovog stupanja na snagu.

2. Do donošenja unutrašnjih akata iz stava 1. ovog člana, neposredno se sprovode odredbe ovog zakona.

Član 28.

Do stupanja na snagu ovog zakona, osobe sa ograničenim sposobnostima realizuju prava iz radnog odnosa na osnovu odredaba koje su bile na snazi.

Član 29.

Ministarstvo rada i socijalne zaštite, u koordinaciji sa drugim odgovarajućim ministarstvima, mora doneti podzakonska akta za implementaciju ovog zakona u roku od jedne (1.) godine od dana njegovog stupanja na snagu.

Član 30.

Stupanjem na snagu ovog zakona stavljaju se van snage sve odredbe zakona koje su u suprotnosti sa njim.

Član 31.

Ovaj zakon stupa na snagu petnaest (15) dana od dana objavljivanja u Službenom listu Republike Kosovo.

Zakon br. 03/L-019
18.decembra 2008.god.

Predsednik Skupštine Republike Kosovo,

Jakup KRASNIQI